

معرفی قرآن کریم به عنوان کتاب هدایت، مطلبی است که مورد تصریح بسیاری از آیات قرآن قرار گرفته است. بدون شک بخش بزرگی از اعجاز قرآن به ساختار ظاهری متن، سبک بدیع و اسلوب منحصر به فرد آن باز می گردد. فصاحت و بلاغت بی نظیر قرآن از دیر باز به عنوان برخی از وجوه اعجاز قرآن مورد اتفاق نظر همه سخن شناسان و آگاهان به کلام عرب بوده است، ناظر به الفاظ، عبارات و ساختار ظاهری متن قرآن است. پیام آیات تحدی که همگان را به آوردن مثل آن قرآن فرا خوانده اند از زاویه ساختار ظاهری متن این است که اگر در الهی بودن الفاظ و قالبهای مشتمل بر معارف بلند قرآن تردید دارید، در مقام معارضه و برای اثبات مدعای خود الفاظ و جمله های دیگر مشابه این الفاظ و عبارات بیاورید. این تحدی و عجز مشرکان از ساختن و پرداختن کلامی همانند قرآن، نشانگر آن است که ساختار ظاهری متن و سبک بیانی قرآن نیز از ناحیه خداوند است و ذهن و زبان هیچ انسانی حتی پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در آن دخیل نبوده است. از این رو قرآن فراتر از زمان و مکان خاص است که فهم روشمند آن، قوانین و دستورالعملهای متناسب با نیازهای عصرها و نسلها را در اختیار انسانها قرار می دهد بدون آنکه در ظاهر الفاظ آن تغییری حاصل شود این همان ویژگی منحصر به فردی است که از آن به اعجاز قرآن تعبیر می شود. آیات قرآن چنانند که علی رغم ثبات و تغییر ناپذیری ظواهر الفاظ آن، معانی تکاملی را تاب می آورند و به تناسب پیشرفت دانش انسانی معانی جدیدی را از آن آیات می توان دریافت. به عبارت دیگر؛ هر چه بر دانش بشر افزوده می شود جلوه هایی از آنچه در قرآن تعلیم شده است بر انسان آشکار می شود و معجزه بودن قرآن در این است که متنی ثابت، معنایی همیشه متطور را در خود جای داده است متنی که دربردارنده حقیقت مطلق است و دین حال فهم نسبی و عصری بشر را برمی تابد. پرداختن به بحث ژرفای قرآن و پاسخ دقیقی که در پرتو آن همراهی قرآن با نیازهای زمان قابل توجیه باشد تنها در گرو داشتن چنین نگاه جامعی به قرآن امکانپذیر می گردد. و این جامعیت و اعجاز است که توانسته با گذر سالیان دراز پاسخگوی نیاز بشر باشد.

کلیدواژه: معجزه، قرآن، ظهر، بطن.